

Львівська комерційна академія
кафедра міжнародних економічних відносин

Лектор: доц., к.е.н. Флейчук М.І.

Сутність та ознаки організованої злочинності

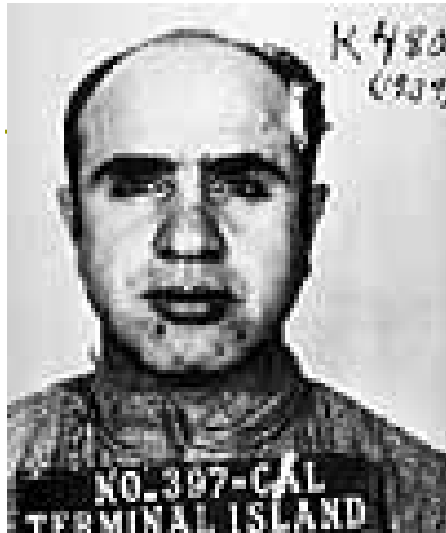

Львів – 2009

(17.01.1899 - 25.01.1947)

США

- За 14 років правління **Аль(фонс) Капоне** в Чикаго відбулося 700 вбивств, здійснених мафією; з них 400 – за наказом самого **Капоне**.

Львівська комерційна академія
кафедра міжнародних економічних відносин

Лектор: доц., к.е.н. Флейчук М.І.

Сутність та ознаки організованої злочинності

**Львів – 2008,
18 листопада**

Організована злочинність (ОЗ) – це:

Відносно масова група стійких та керованих "співтовариств" правопорушників, що займаються правопорушеннями як промислом і у своїй практиці використовують такі протизаконні засоби, як насилля, залякування, корупція та крупномасштабні крадіжки.

Ознаки ОЗ:

- ОЗ – це діяльність об'єднань чи угруповань, що поєднують свою діяльність на економічній основі. Економічні вигоди одержуються ними шляхом надання **незаконних** послуг чи товарів або наданням законних товарів (послуг) **незаконним** чином;
- ОЗ передбачає чітко визначену ієрархію, яка планує та координує діяльність угруповань;

- ОЗ-ні угруповання мають тенденцію до встановлення часткової чи повної монополії щодо надання незаконних товарів та послуг споживачам, оскільки у цьому випадку гарантується вищий дохід;
- ОЗ у т.ч. займається “відмиванням” грошей і, таким чином, інфільтруються (проникають) у законний бізнес.

-
- Часто, коли представники ОЗ починають займатися законною діяльністю вони продовжують використовувати методи насилля та залякування.

Загальна класифікація ОЗУ:

- ▣ **Традиційна або мафіозна сім'я**, для якої характерні ієрархічні структури, внутрішні правила, дисципліна, кодекс поведінки і різноманітна незаконна діяльність.

-
- ▣ **Професійні злочинні групи.** Члени таких груп об'єднуються для скоєння правопорушень визначеного типу. Такі групи відрізняються від організацій традиційного типу маневреністю та відсутністю жорстких структур.

Приклад: групи, що займаються підробкою грошових знаків, крадіжкою автомобілів, розбоєм, вимаганням тощо.

-
- ***Злочинні групи на базі етнічних, культурних чи історичних зв'язків.***
Ці групи, як правило пов'язані з угрупованнями їх Батьківщини. Вони формують єдину загальну мережу, що виходить за межі національних кордонів країни, їх проживання.

В залежності від характеру функцій ОЗУ виділяють такі види ОЗ економічної спрямованості :

- ▣ **ОЗ корисливого типу** (mercenary crime). Мета – одержання безпосередньої матеріальної вигоди, як правило без виробничої діяльності (наприклад грабунки, крадіжки, рекет, тощо). Цей вид злочинності у кримінологічній літературі називають "гангстерська злочинність"

-
- **Синдикатна ОЗ.** Мета - перманентне одержання максимального прибутку, шляхом незаконного виробництва товарів та послуг і здійснення економічних злочинів. Цей вид ОЗ у кримінологічній літературі називають "організована економічна злочинність".

Луїз Шеллі запропонував дві основні моделі становлення та розвитку ОЗ:

- ▣ "Італійська" – відображає особливості розвитку ситуації на Сіцилії в ХІХ ст. У межах цієї моделі вважається, що Сіцилійська мафія проникла в усі сфери економічного та політичного життя Сіцилії, оскільки її розквіт співпав з розвитком приватної власності, колапсом феодалізму та індустріалізацією регіону. Боротися з такою моделлю надзвичайно складно.

-
- "Американська" модель відображає закономірності розвитку ОЗ як транснаціонального явища у період накопичення капіталу. З цієї точки зору, лідери злочинних угруповань навіть частково важливі для розвитку економіки.

Страхування ризику кримінальної економічно діяльності:

1. **Формування страхового фонду.** Частина коштів від нелегальної діяльності обов'язково спрямовується до цього фонду
- **Самострахування** – створення окремого фонду кожним суб'єктом ОЗ (в натуральній чи грошовій формі). Основне призначення - оперативне подолання тимчасових труднощів при здійсненні діяльності.
- **Централізований страховий фонд** (рос. “общак”) – створюється угрупованням за рахунок платежів учасників. Порядок використання передбачений традиціями або договором. Останнім часом використовується як інвестиційні чи фінансові інструменти. За рахунок цього фонду здійснюється особисте страхування у формі підтримки сім'ї у випадку втрати здоров'я, смерті чи позбавлення волі учасника ОЗУ. Фінансуються також заходи щодо полегшення умов відбування покарання чи підкуп чиновників.

2. Попередження та мінімізація збитків. Наприклад, підкуп міліції здійснення охоронної, розвідувальної діяльності, застосування насильства та розповсюдження інформації про його ефективне застосування.

Механізми життєстійкості ОЗ:

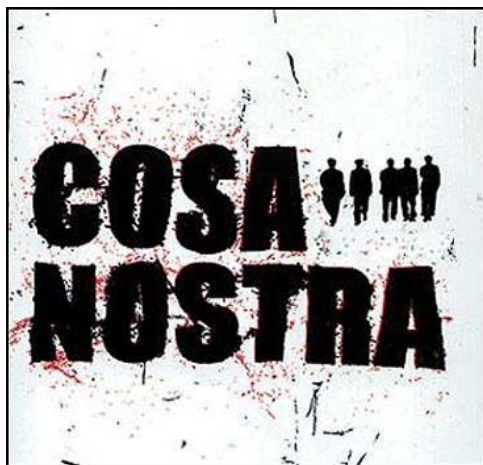
- Укладення системи незаконних угод між учасниками (механізм матеріальної, примусової, статусної мотивації);
- Обмеження для членів ОЗУ до мінімуму контактів з правоохоронними органами (наприклад в італійській мафії діє закон "омерти" – обіцянка мовчання, за порушення якого передбачено жорсткі санкції (як правило, вбивство).

-
- ❑ Використання принципу “Blutkit” – примушення до порушення закону для набуття членства в ОЗУ;
 - ❑ Кримінальна спеціалізація;
 - ❑ Відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом і їх інфільтрація в легальний бізнес;
 - ❑ Професійне використання основних державних та соціально-економічних інститутів.

Основні транснаціональні злочинні організації:

- ❑ Італійська мафія
- ❑ Китайські "тріади"
- ❑ Японська "якудза"
- ❑ Колумбійські картелі
- ❑ Нігерійські злочинні організації
- ❑ Російська транснаціональна ОЗ
- ❑ Інші злочинні організації

Італійська мафія виникнула в період слабкого державного устрою в Італії (кін. ХІХ, поч. ХХ ст) як структура самозахисту і самоуправління, "Коза ностра" перемістилась з сільської місцевості у міську, а потім трансформувалась в транснаціональне ОЗУ. Причина - розширення міграційних потоків сіцилійців у США та Німеччині, що сприяло утворенню сіцилійської сфери впливу на ринках героїну у цих країнах.

Типи італійської мафії:

- сіцилійська мафія або "Коза ностра";
- неаполітанська "каморра";
- калабрійська "ндрангета" (контрабанда тютюну, наркотиків викрадення людей);
- "Сакра корона уніта" з Апулії (наркоторгівля)

Китайські "тріади"

- Це традиційна форма злочинної частки суспільства в Китаї II ст. до н. е. – XXI ст.;
- Вони надзвичайно тісно об'єднанні і не допускають стороннього проникнення;
- Базуються в Китаї, Гонконгу, Тайвані;
- Мають розгалужену систему в Західній Європі, на Далекому Сході Росії;
- Основні види діяльності – вимагання, проституція, азартні ігри, незаконний обіг наркотиків (крупний постачальник героїну в США та Західну Європу).

Японська "якудза"

- Одна із найрозповсюдженіших японських ОЗУ;
- В "якудзу" входять декілька крупних організацій, серед яких лідирує "Ямагучі-гумі" (понад 26000 членів у складі 944 менших банд).; Другою за чисельністю гангстерським угрупованням є "Інагава кай" (8 600 членів); "Сумієші-кай" (понад 7 000 членів).
- Для "якудзи" характерна широкомасштабна міжусобна боротьба ;
- Вона інфільтрується в законний бізнес;
- Займається політичною корупцією;
- Займається контрабандним ввозом наркотиків на Гавайські острови, в Каліфорнію, де знаходяться крупні японські общини та незаконним ввозом зброї в Японію.
- "Якудза" присутня практично в усіх країнах Південно-Східної Азії, де налагоджує широку мережу секс-індустрії, азартних ігор, відмивання грошей.

Колумбійські картелі

- ❑ Унікальні ЗО, що здатні вести бойові дії з урядовими військами;
- ❑ Займаються виключно наркобізнесом;
- ❑ Базуються в Колумбії, розповсюджують свою діяльність на території США, Західної та Східної Європи (в т.ч. Росії, Україні тощо).
- ❑ Найвідоміші – медел'їнські та калійські картелі;
- ❑ Структура картелів вузькоспеціалізована (розробка наркотиків, збут, розвідка, охорона тощо);
- ❑ В 80-х рр. XX ст. Карлос Ледер та інші члени медел'їнського картелю положили початок використанню промислового способу перевезення наркотиків;
- ❑ Калійський картель використовує найбільш ефективні методи управління комерційними підприємствами і процедури строгого бухгалтерського звіту.

Нігерійські злочинні організації

- Зростання ОЗ в Нігерії часто пов'язують з падінням цін на нафту на поч. 80-рр. ХХ ст. і викликаної цим дезорганізації нігерійської економіки, яка в кінці 70-х рр. на 95 % залежала від експортних надходжень;
- В результаті велика кількість обдарованих підприємливих нігерійців, позбавлених доходів, які, зазвичай мали вищу освіту розпочали успішну злочинну діяльність;
- Нігерійські ЗО зайнялись обігом наркотиків, фінансовими злочинами, злочинами, що посягають на економічну безпеку держави.
- Вони як правило не проводять широкомасштабної діяльності на зразок колумбійської мафії;
- Члени цих організацій, як правило ведуть скромний образ життя і переправляють гроші назад в Нігерію, де відсутнє законодавство щодо протидії відмиванню грошей;
- В основі цих ЗУ, як правило, лежать сімейні чи племінні зв'язки, що суттєво утруднює проникнення агентів в ці організації

Інші ЗО:

- ❑ **Східноєвропейські;**
- ❑ **Турецькі та курдські**
- ❑ **Ямайські організації "Поссес".**
- ❑ **Корінна американська мафія.**
- ❑ **Домініканські ЗО тощо**

Дякуємо за увагу!